

For mig er det ikke den vigtigste Side ved dette Spørgsmaal, at jeg kunde henvise den højtærede Finansminister til, hvor udbredte de hemmelige Karteller ere i Forhold til de Karteller, man ser. Men det karakteristiske ved Finansministerens Udtalelser og det, der giver mig Anledning til at drage dem frem, vil være dette, at jeg viser Forskellen paa at se rent talmæssig paa Tingen og at se økonomisk paa den. Spørgsmaalet er nemlig ikke, om der er saa eller saa mange Karteller, men Spørgsmaalet er, hvor er Bevægelsesretningen, gaar den mod Kartellerne, eller gaar den fra dem? Det er det, der har Betydning for de Overvejelser, som man ogsaa paa en Toldlov maa gøre med Hensyn til Karteller.

Og der vil jeg ogsaa sige, at naar der fra Flertallets Ordførers Side er stillet den Fordring, at man skulde ved en Toldlovbehandling her gaa ud fra det Udgangspunkt, der foreligger i Toldkommissionens Betænkning, saa vil jeg for det første bemærke til den ærede Ordfører, at det vilde have været ønskeligt, om det fra første Begyndelse af var blevet udtalt lige saa tydeligt som i det ærede Flertals Betænkning. Men jeg vil dernæst sige, at det kunne vi ikke gøre, fordi der i de 10—11 Aar, der ere forløbne siden da, har udviklet sig Faktorer af en saadan Betydning for Produktionen og Erhvervslivet i det hele, at det er umuligt ved en Toldlovbehandling ikke at tage Hensyn til dem. Som saadanne Faktorer skal jeg i første Linie nævne den større Fæsthed, Sikkerhed og Kraft, vore Arbejderorganisationer have faaet, og paa den anden Side den store Udvikling, som netop disse Karteller, Truster, disse Sammenslutninger af Kapitalen og af Teknikken have faaet i den Tid. Lad mig dog minde det ærede Medlem og den højtærede Finansminister om, at i 4 Aar, som ligger blandt disse 10—11 Aar, der ere gaaede, siden Toldkommissionen har afgivet sin Betænkning, er der i den nordamerikanske Industri fortruset for 24½ Milliard Frcs.! Jeg har netop omsat det i Mønten Francs for at minde om, hvorledes hele den økonomiske Maalestok i Europa forandredes i sin Tid i 1870'erne ved Overdragelsen fra Frankrig til Tyskland af de 5 Milliarder Frcs. Nu er der i Løbet af 4 Aar fortruset for 24½ Milliard Francs i de nordamerikanske Fristater; hele den Industri i Fristaterne, der betyder noget, er fortruset, navnlig den, der har Betydning som Eksportindustri. Tro ærede Medlemmer, at den Bevægelses-

retning kan lades ude af Betragtning ved Behandlingen af Toldloven? Jeg tror det absolut ikke.

Men ved den Sats, vi nu ere ved, Klædeindustrien; ved Tekstilindustrien i det hele, kan jeg sige, kommer et andet Forhold frem, som er af overordentlig stor Betydning, og det er netop af Hensyn dertil, at jeg har vovet mig ind paa dette snørklede og komplicerede Omraade, som Tekstilindustrien er. Der er en Ejendommelighed ved Udviklingen af Tekstilindustrien her i Landet, navnlig af Klædefabrikationen, og det er den, at den aftrapper sig i en Mængde Forretninger, fra meget store paa 2—3 Mill. Kr. og ned til saadanne smaa Forretninger, der hvile paa en Kapital af 25,000 Kr. Nu vil De spørge mig: Hvis vi nu foretage denne Nedsættelse, vælte vi saa Tekstilfabrikationen her i Landet? Nej, det tror jeg ikke, De gøre, men De gøre noget andet, og noget, der er lige stik modsat det, De ville gøre. De ville den store Kapital til Livs, men De give den netop en Chance her og komme den lille Kapital til Livs, den, De i ethvert Tilfælde ikke ønske at komme til Livs. Ved disse Nedsættelser vil Konkurrencen blive haard, der vil udvikle sig en Konkurrencekamp indenfor Faget, og i denne ville de smaa Bedrifter, de smaa Forretninger ligge under, og de store Bedrifter ville kunne bestaa. De naa altsaa det stik modsatte af den Tanke, der ligger bagved, naar De gøre Indhug just her. De ønske, at den lille Bedrift skal florere, og De ville saa vidt muligt beskære Indtægten for den store Bedrift; men De naa det modsatte. Naar jeg tænker paa den Tendens, som dog utvivlsomt ligger bag ved saa mange Menneskers rent følelsesmæssige Stilling til dette Toldlovs spørgsmål, kan jeg ikke andet end opkaste dette Spørgsmaal: Hvorfor vil man egentlig forse sig saa stærkt paa denne enkelte Side af Kapitalen? At nogle Mennesker kunne leve noget flottere, end vi andre gøre, hvad Betydning har dog egentlig det? Her kommer et Moment af Misundelse, et rent psykisk Moment, til, som jeg er overbevist om, uden at man gør sig Rede for det, i mangfoldige Tilfælde er drivende for den Stemning, som gør sig gældende overfor Industrien. Thi det maa man huske paa, og det har jeg Lov til at slaa fast: i samme Grad, som det indrømmes fra den ene og den anden Side, i samme Grad, som det uden at indrømmes fremgaar af selve Tingens Natur, at man ikke kan indestaa for disse Sæts, i